

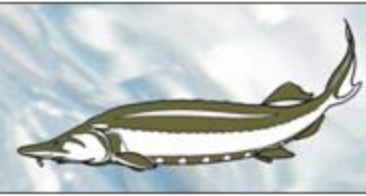

Ichtyologie

systematická část

Cvičení 4

Nové systematické členění

- Řád: Cypriniformes (Máloostní)
  - Čeleď: Cyprinidae (Kaprovití)
    - Rod: Rutilus (Plotice)
      - Druh: Rutilus rutilus (Plotice obecná)
      - Druh: Rutilus pigus (Plotice lesklá)
    - Rod: Leuciscus (Jelec)
      - Druh: Leuciscus leuciscus (Jelec proudník)
      - Druh: Leuciscus idus (Jelec jesen)
    - Rod: Squalius (Jelec)
      - Druh: Squalius cephalus (Jelec tloušť)
    - Rod: Phoxinus (Střevle)
      - Druh: Phoxinus phoxinus (Střevle potoční)

Původní systematické členění

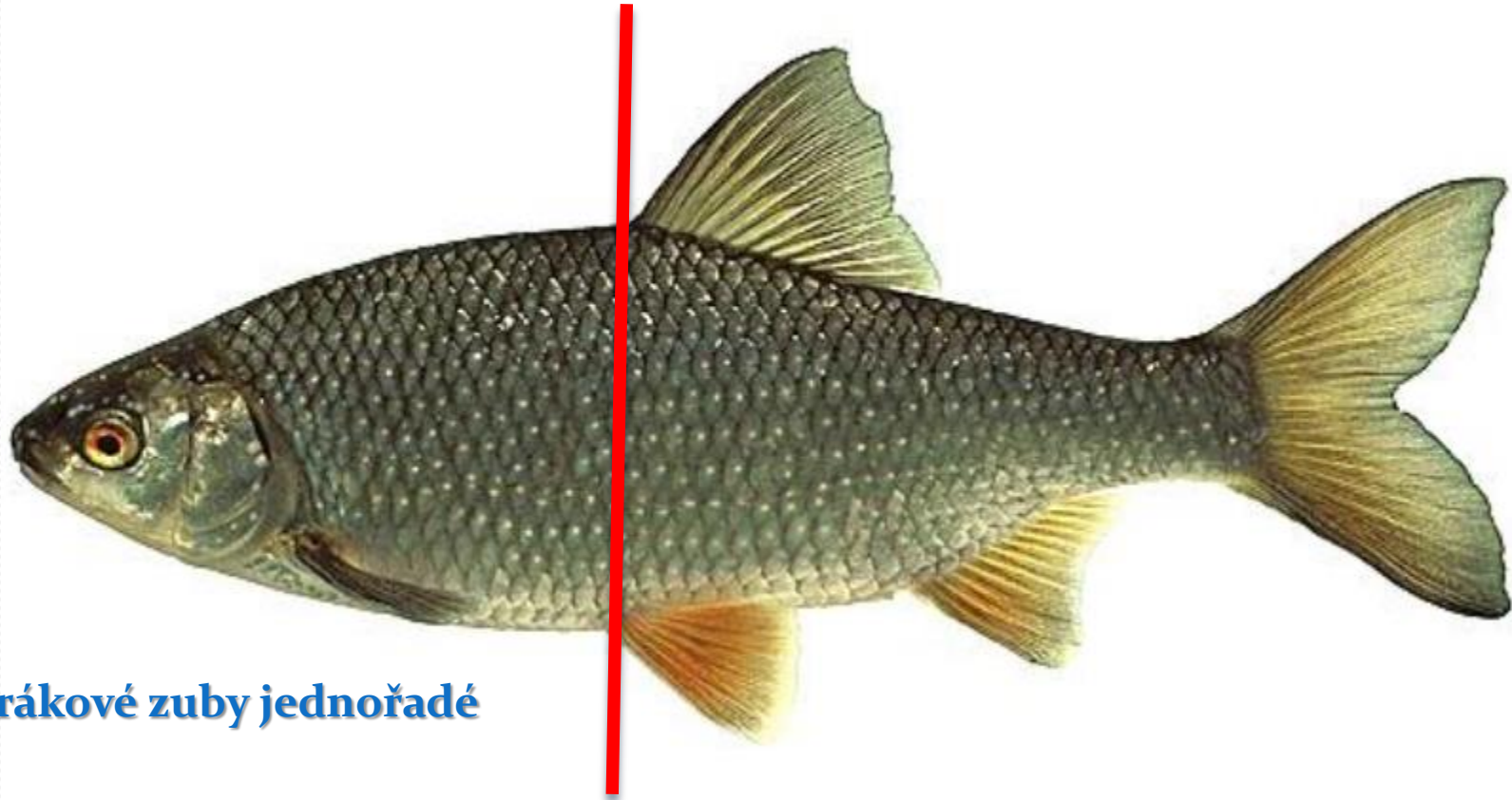

- Řád: Cypriniformes (Máloostní)
  - Podřád: Cyprinoidei (Kaprovcí)
    - Čeleď: Cyprinidae (Kaprovití)
      - Rod: Rutilus (Plotice)
        - Druh: Rutilus rutilus (Plotice obecná)
        - Druh: Rutilus pigus (Plotice lesklá)
      - Rod: Leuciscus (Jelec)
        - Druh: Leuciscus leuciscus (Jelec proudník)
        - Druh: Leuciscus cephalus (Jelec tloušť)
        - Druh: Leuciscus idus (Jelec jesen)
      - Rod: Phoxinus (Střevle)
        - Druh: Phoxinus phoxinus (Střevle potoční)

Základní znaky rodu Rutilus

plotice = „kolmice“

požerákové zuby jednořadé

Rutilus rutilus

© prof. Petr Spurný

Rutilus rutilus

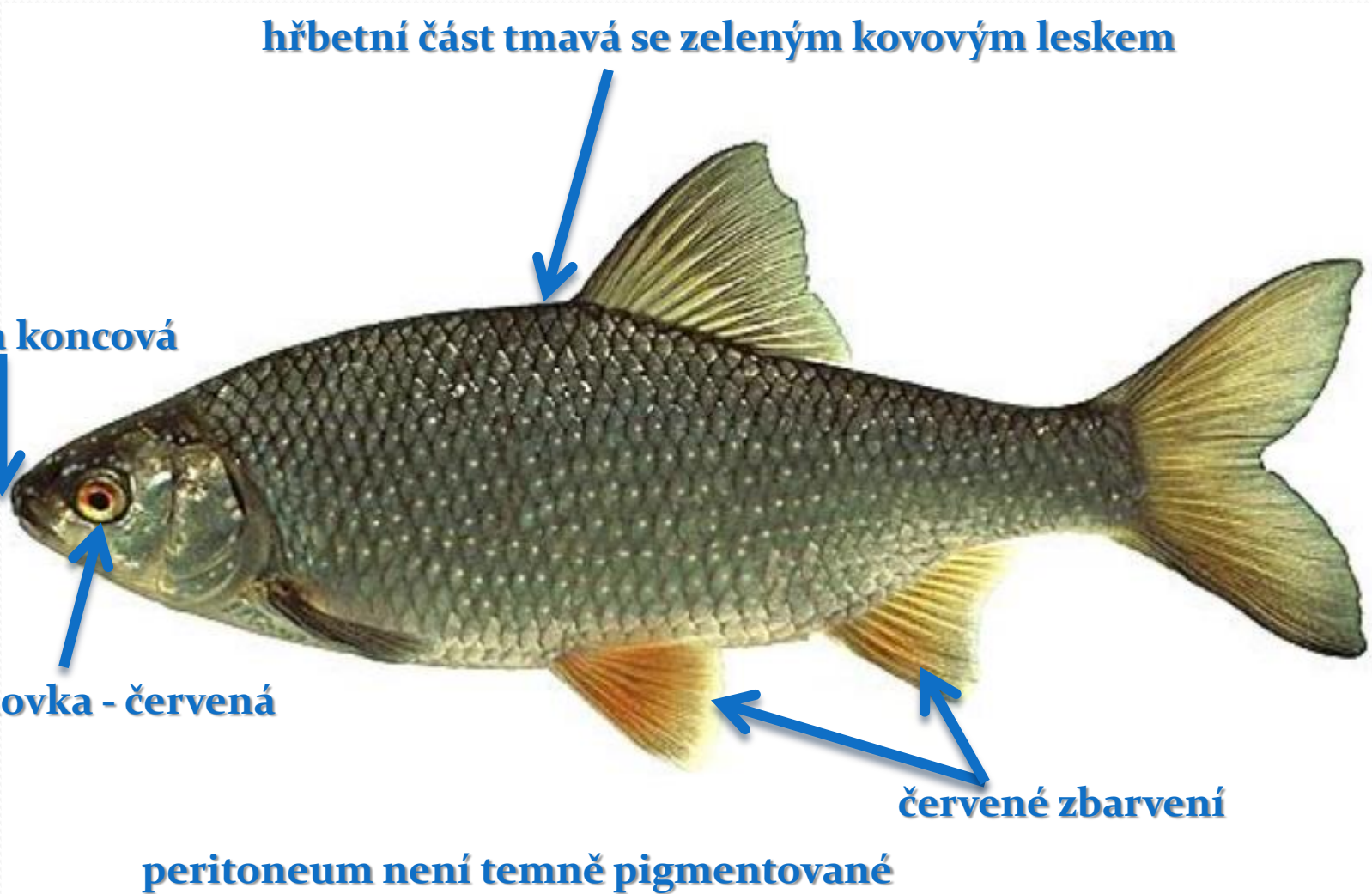
hřbetní část tmavá se zeleným kovovým leskem

ústa koncová

duhovka - červená

červené zbarvení

peritoneum není temně pigmentované

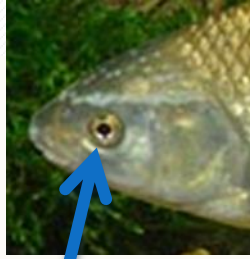
Rutilus pigus

© www.trax.de

Rutilus pigus

duhovka jasně žlutá s černými skvrnami

kratší nižší hlava

načervenalá hřbetní ploutev

spodní postavení úst

peritoneum tmavě černě pigmentováno

Základní znaky rodu *Leuciscus*

polospodní postavení úst

světlé peritoneum

dvouřadé požerákové zuby

Leuciscus leuciscus

© prof. Petr Spurný

Leuciscus leuciscus

hřbetní ploutev je umístěna nad ploutví břišní

nízké protáhlé tělo

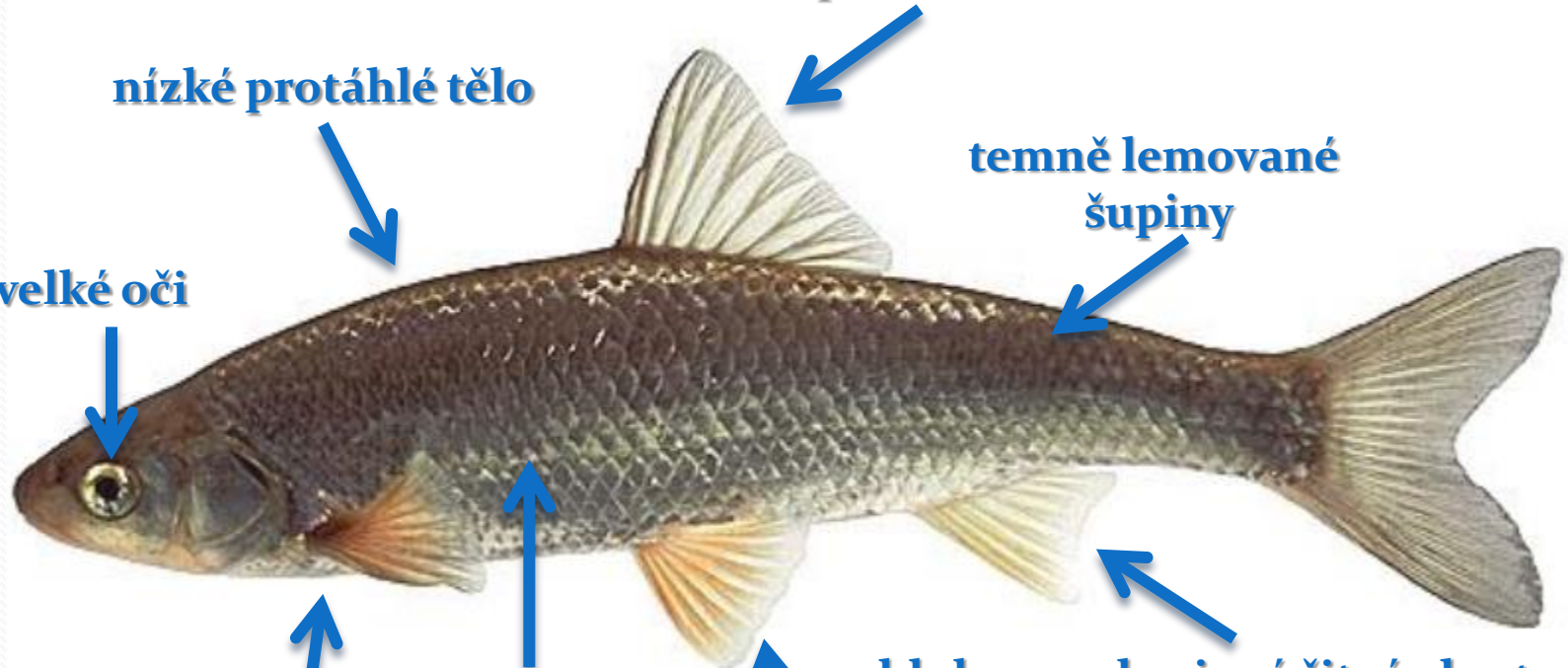
temně lemované šupiny

velké oči

postranní čára ve spodní třetině

hluboce vykrojená řitní ploutev

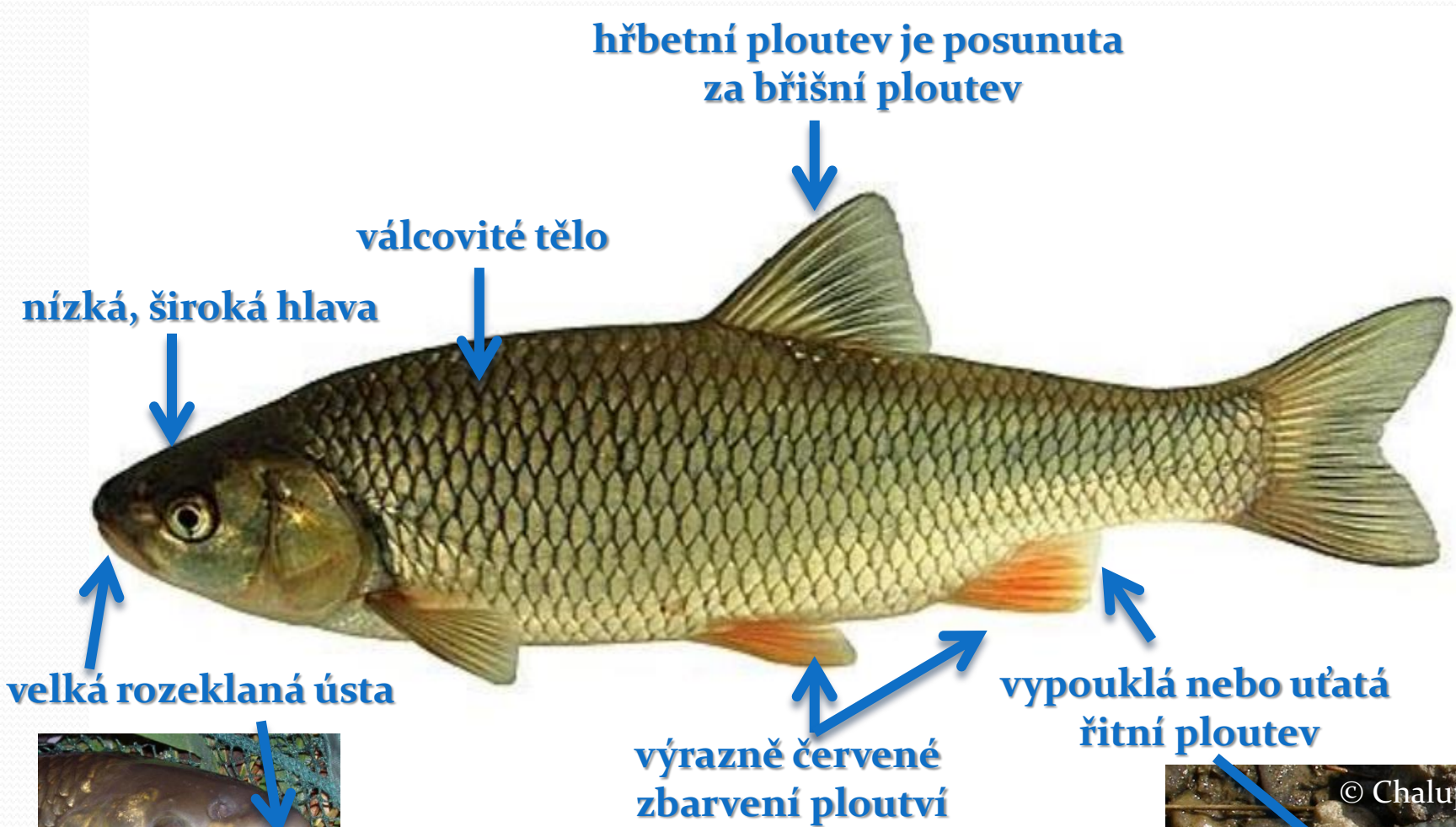
párové ploutve jsou neznatelně načervenalé

Leuciscus cephalus

Leuciscus cephalus

Leuciscus idus

Leuciscus idus

Leuciscus sp.

Leuciscus leuciscus

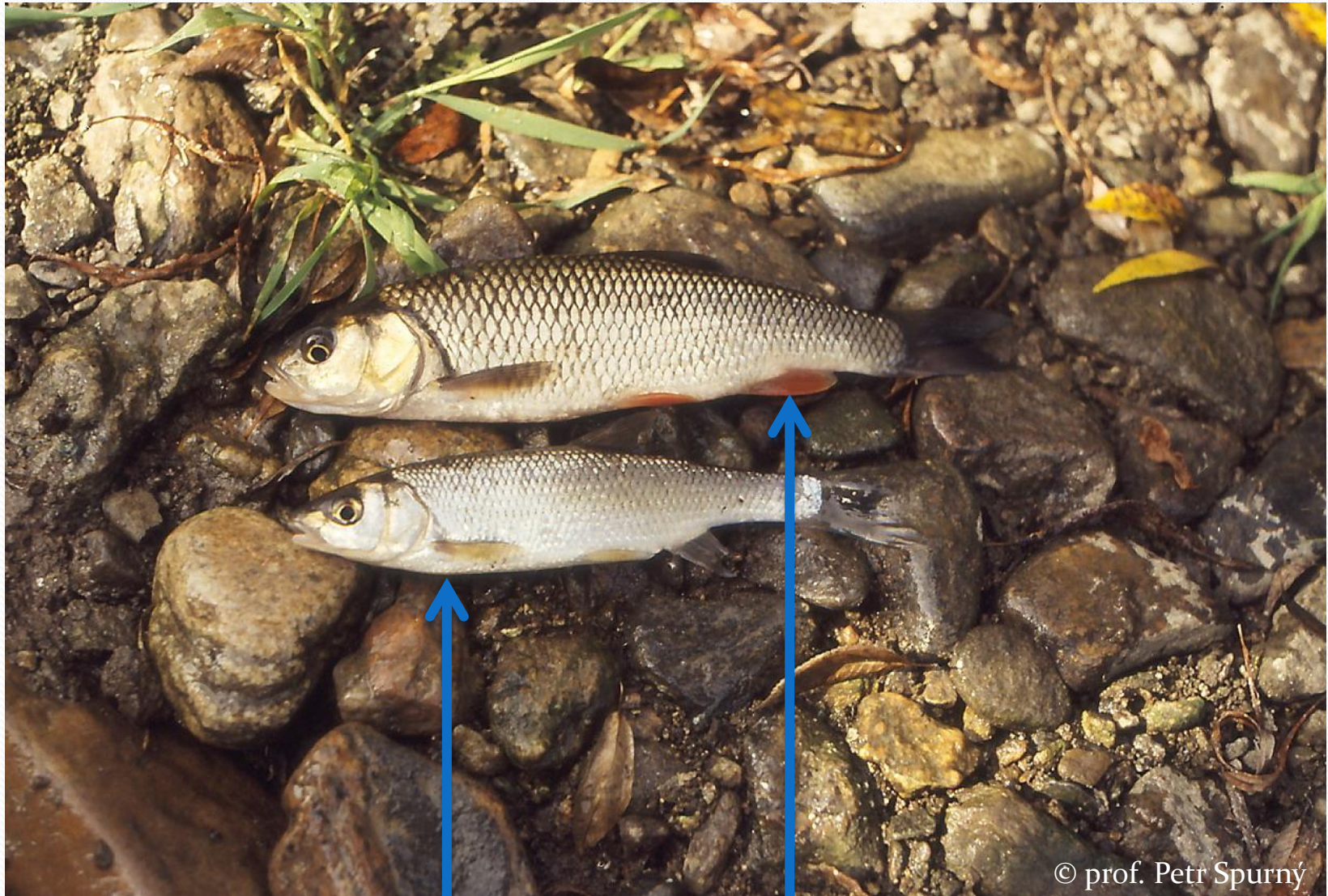
Leuciscus cephalus

Leuciscus leuciscus

Leuciscus sp.

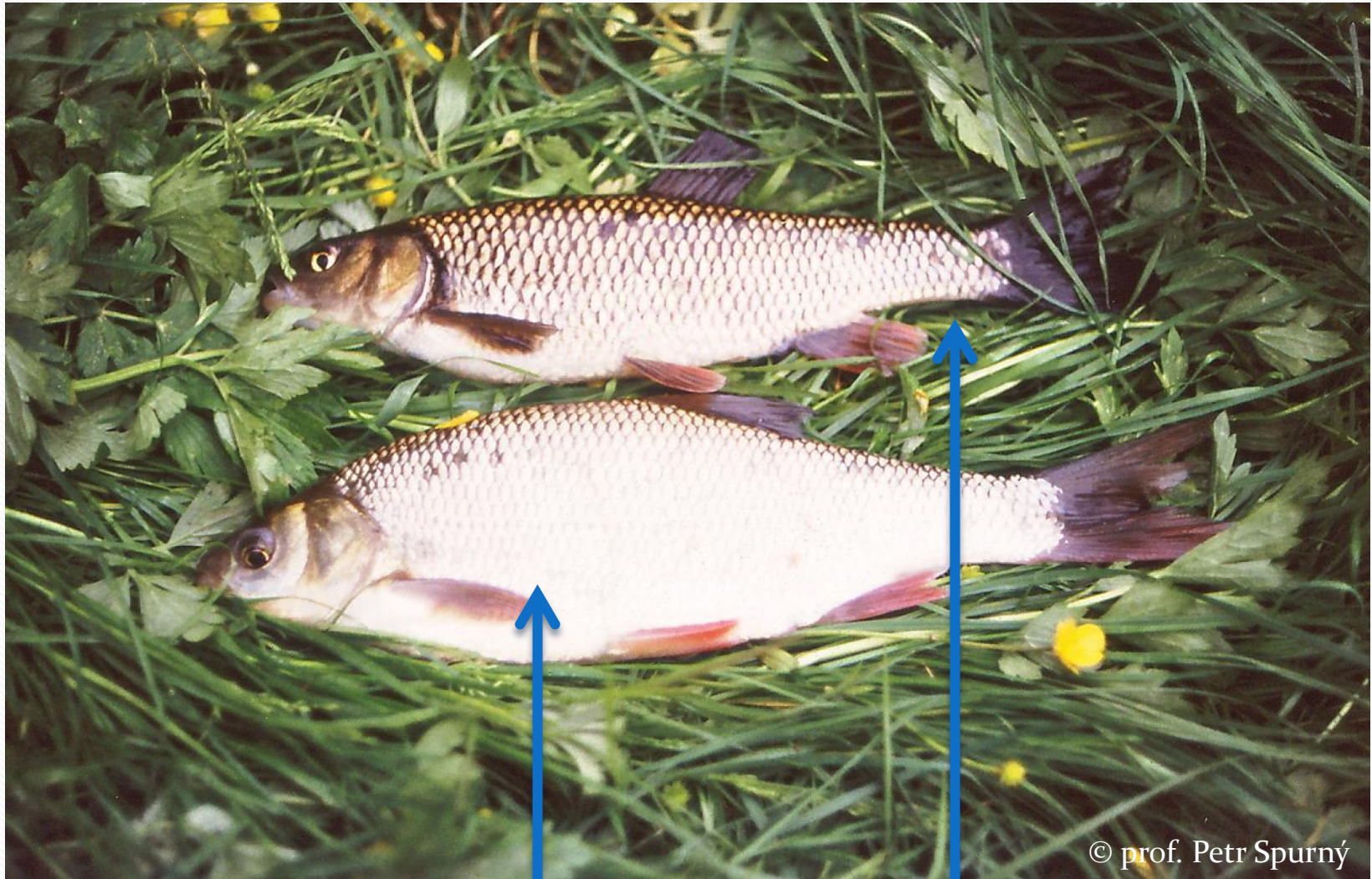

© prof. Petr Spurný

Leuciscus leuciscus

Leuciscus cephalus

Leuciscus sp.

© prof. Petr Spurný

Leuciscus idus

Leuciscus cephalus

Phoxinus phoxinus

© www.nimfea.hu

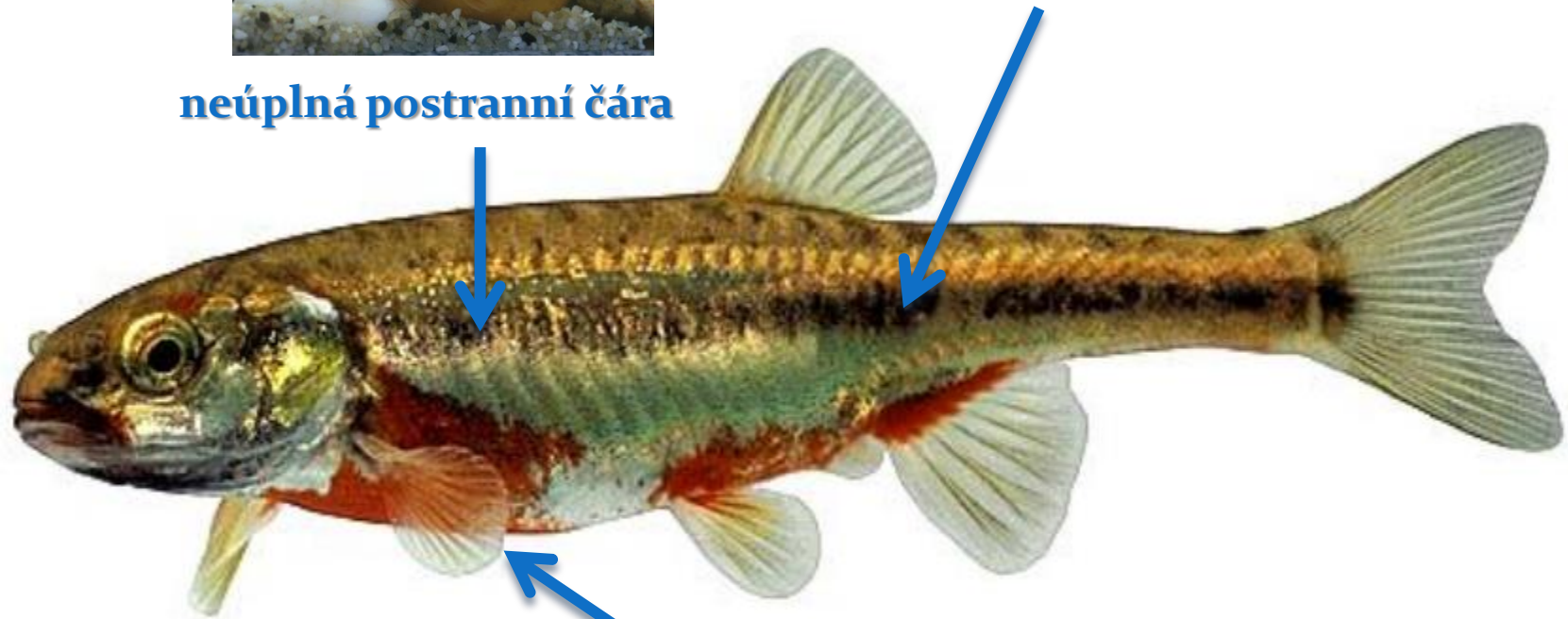

Phoxinus phoxinus

drobné tmavé skvrny (v podobě podélného pásu nebo několika pruhů)

neúplná postranní čára

dvouřadé požerákové zuby

samci: vějířovité a podstatně delší prsní ploutve

Systematické členění

- Rod: Scardinius (Perlín)
  - Druh: Scardinius erythrophthalmus (Perlín ostrobřichý)
- Rod: Ctenopharyngodon (Amur)
  - Druh: Ctenopharyngodon idella (Amur bílý)
- Rod: Aspius (Bolen)
  - Druh: Aspius aspius (Bolen dravý)
- Rod: Leucaspilus (Slunka)
  - Druh: Leucaspilus delineatus (Slunka obecná)
- Rod: Tinca (Lín)
  - Druh: Tinca tinca (Lín obecný)
- Rod: Chondrostoma (Ostroretka)
  - Druh: Chondrostoma nasus (Ostroretka stěhovavá)

Scardinius erythrophthalmus

prof. Petr Spurný

Scardinius erythrophthalmus

počátek hřbetní ploutve
je až za počátkem
ploutve břišní

ústa horní

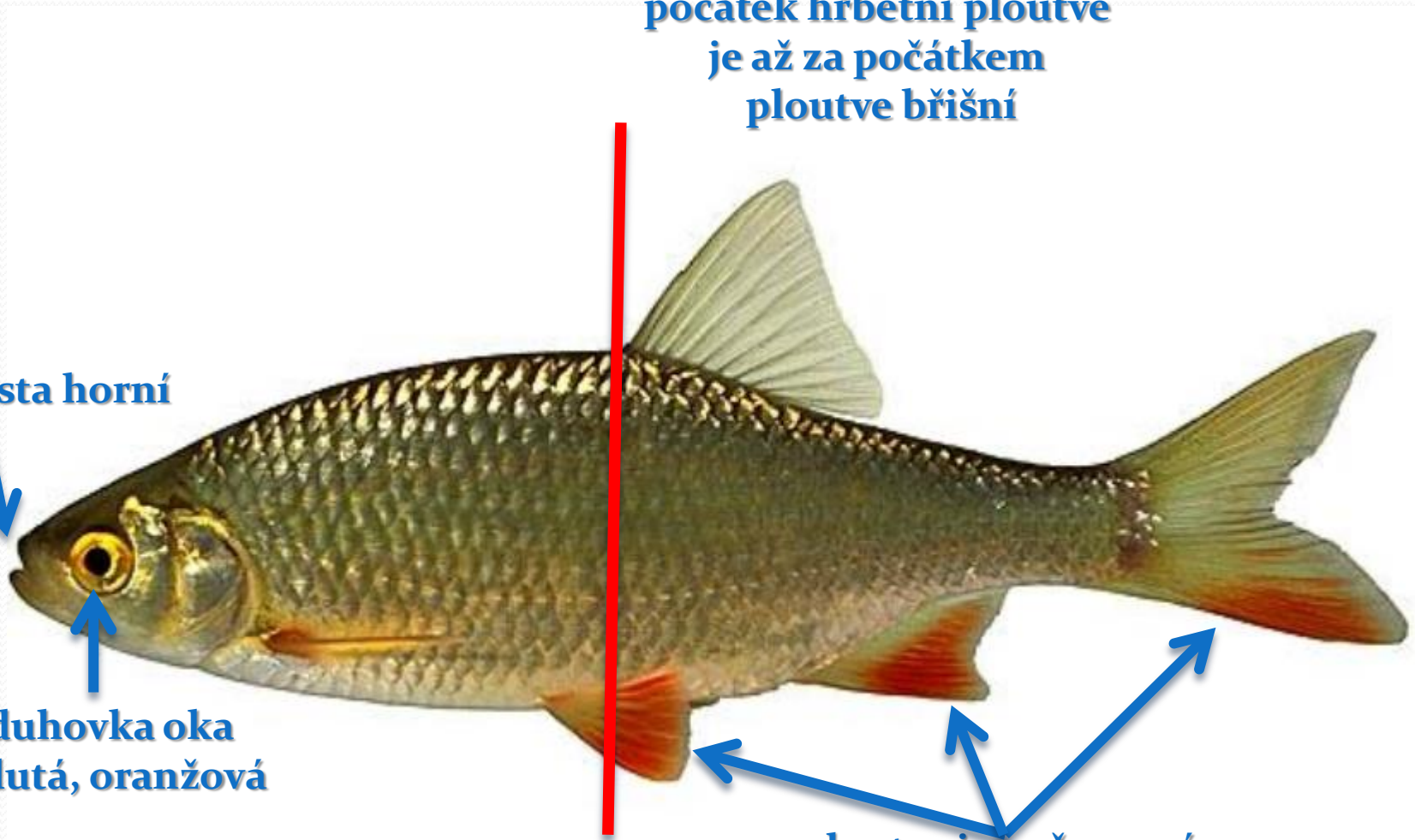
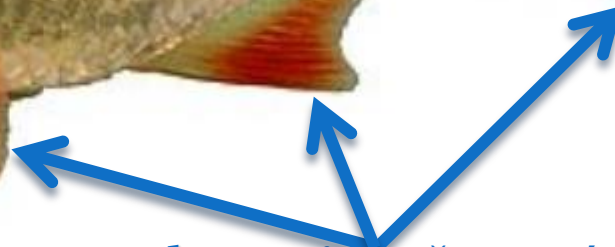

duhovka oka
žlutá, oranžová

požerákové zuby dvouřadé

ploutve jsou červené

Ctenopharyngodon idella

© Ondřej Klíma

Ctenopharyngodon idella

© Ondřej Klíma

© Ondřej Klíma

mohutné prsní ploutve

ústa koncová široká

velké šupiny

dvouřadé požerákové zuby

načernalé peritoneum

břicho nemá kýl

hřbetní a řitní ploutev je rovná

© Ondřej Klíma

Aspius aspius

© Ondřej Klíma

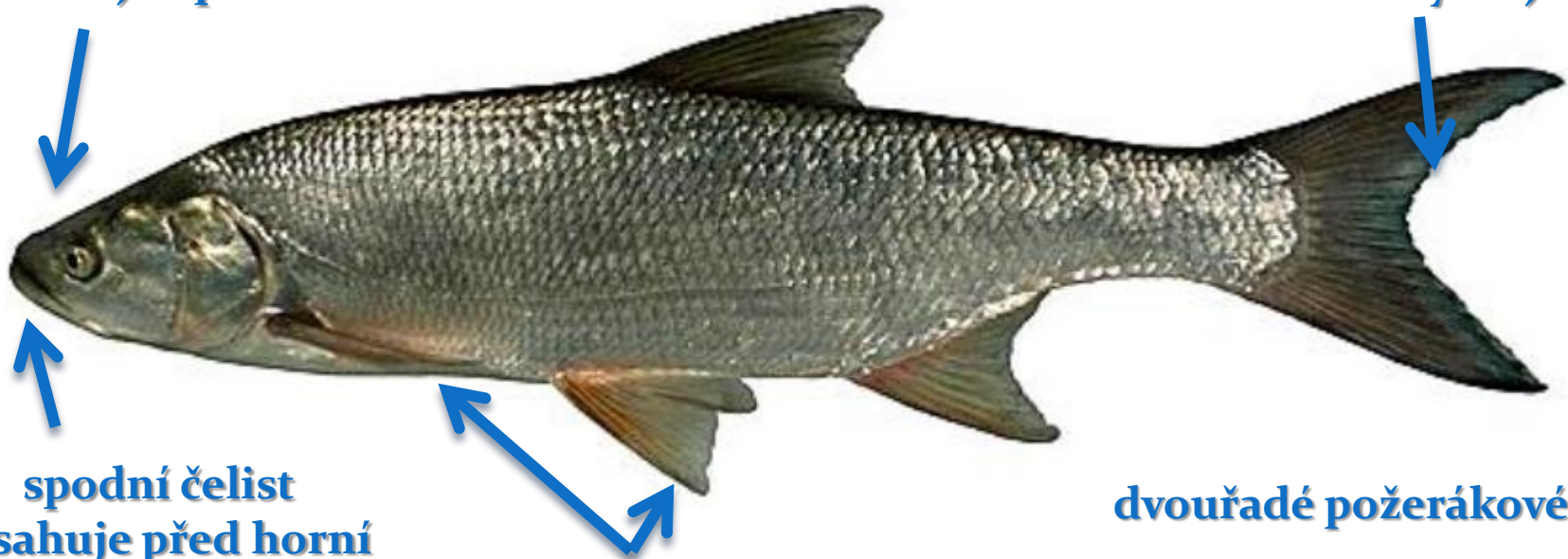

Aspius aspius

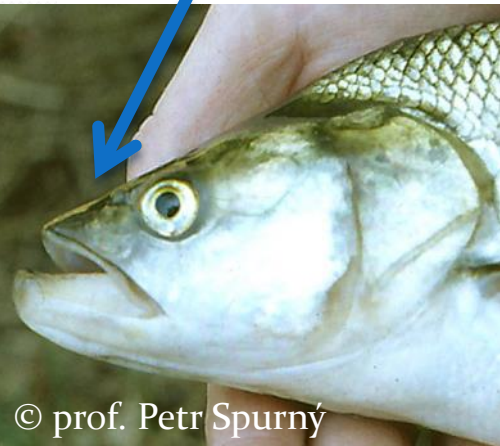
ústa koncová, rozeklaná,
zasahující po úroveň očí

hluboce vykrojená

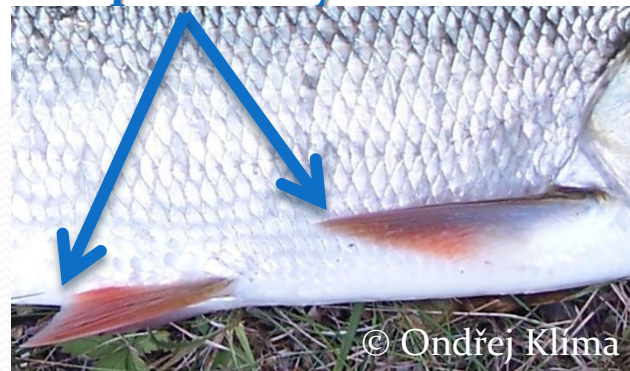

dvouřadé požerákové zuby

konce prsní a břišních ploutví
jsou špičatě protaženy

© prof. Petr Spurný

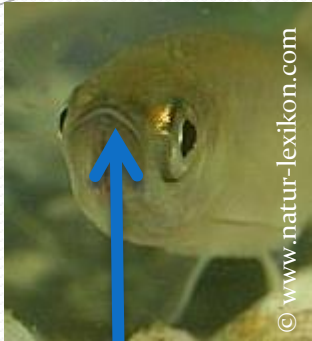

© Ondřej Klíma

Leucaspilus delineatus

Leucaspisus delineatus

© www.natur-lexikon.com

ústa horní

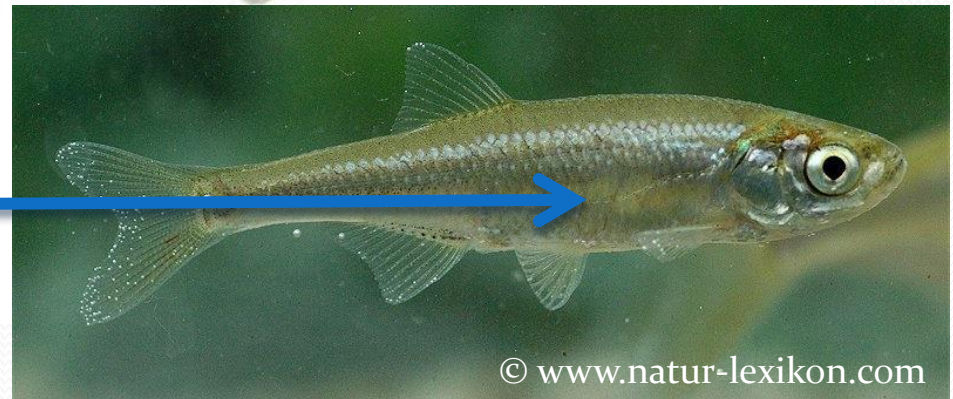
spodní čelist je široká
s bradovým výčnělkem

lehce opadavé šupiny

postranní čára
neúplná

požerákové zuby
jednořadé nebo dvouřadé

© www.natur-lexikon.com

Tinca tinca

© www.terra.hu

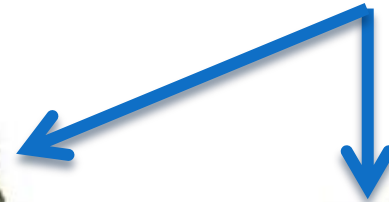
Tinca tinca

typické zelené zbarvení

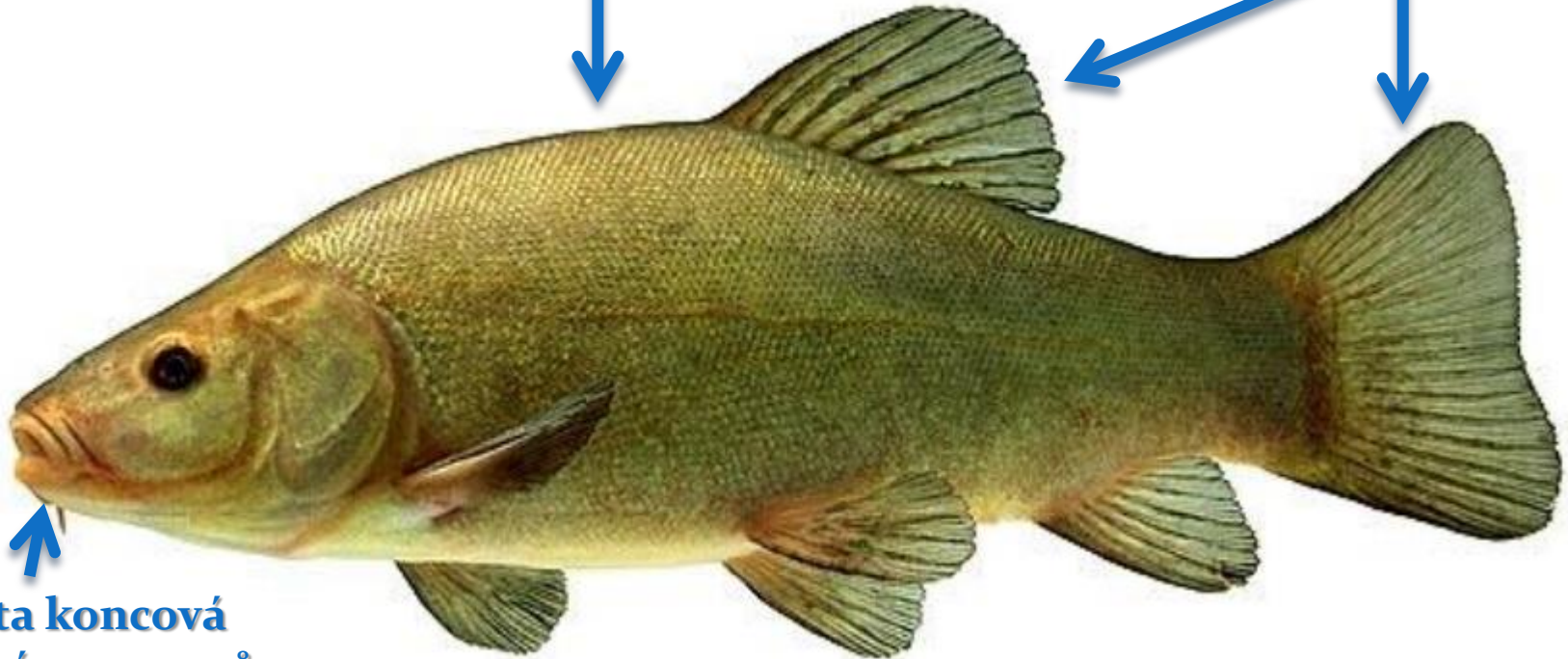

ploutve zaoblené

ústa koncová
s 1 párem vousů

požerákové zuby
jednořadé

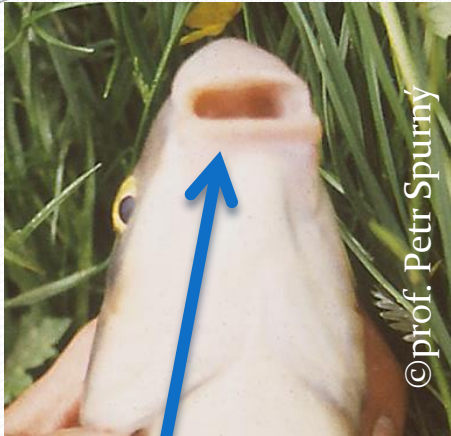

Chondrostoma nasus

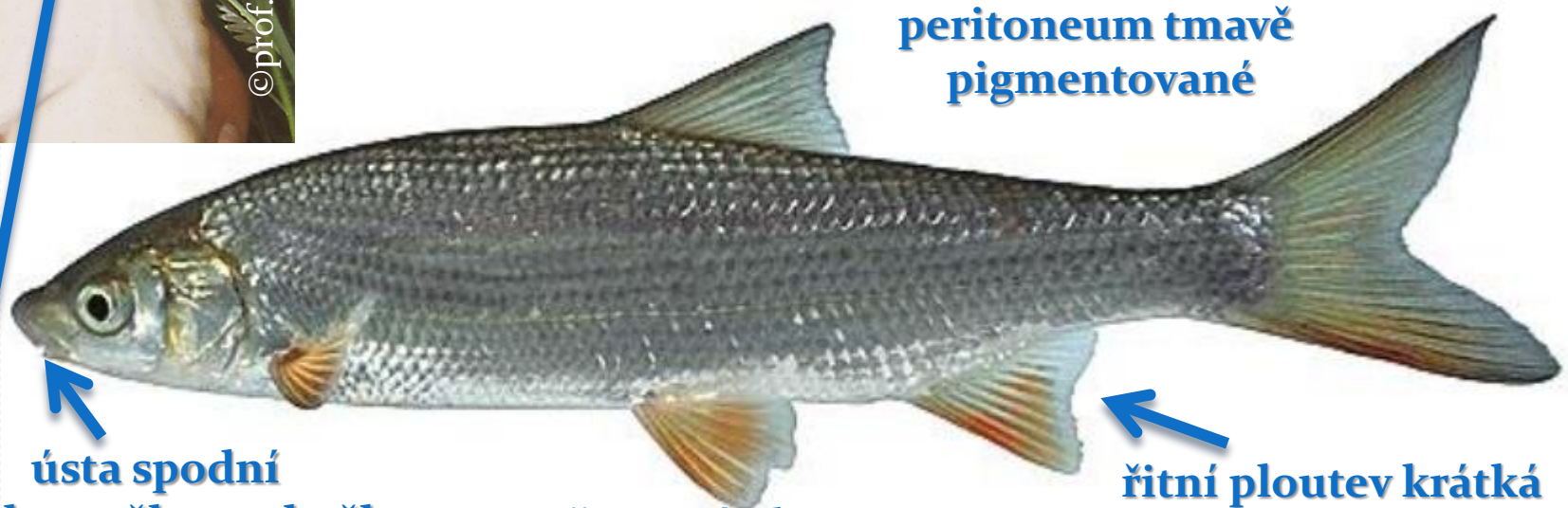
© Ondřej Klíma

Chondrostoma nasus

©prof. Petr Spurný

ústa spodní
se zrohovatělou pokožkou
tvar příčné rovné štěrbininy

peritoneum tmavě
pigmentované

řitní ploutev krátká

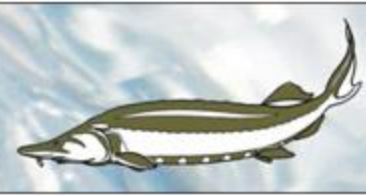
červené ploutve

©prof. Petr Spurný

požerákové zuby
jednořadé

Nové systematické členění

- Rod: Pseudorasbora (Střevlička)
  - Druh: Pseudorasbora parva (Střevlička východní)
- Rod: Gobio (Hrouzek)
  - Druh: Gobio gobio (Hrouzek obecný)
- Rod: Romanogobio (Hrouzek)
  - Druh: Romanogobio keslerii (Hrouzek keslerův)
  - Druh: Romanogobio albipinnatus (Hrouzek běloploutvý)
- Rod: Barbus (Parma)
  - Druh: Barbus barbus (Parma obecná)
- Rod: Alburnus (Ouklej)
  - Druh: Alburnus alburnus (Ouklej obecná)
- Rod: Alburnoides (Ouklejka)
  - Druh: Alburnoides bipunctatus (Ouklejka pruhovaná)

Původní systematické členění

- Rod: Pseudorasbora (Střevlička)
  - Druh: Pseudorasbora parva (Střevlička východní)
- Rod: Gobio (Hrouzek)
  - Druh: Gobio gobio (Hrouzek obecný)
  - Druh: Gobio kessleri (Hrouzek kesslerův)
  - Druh: Gobio albipinnatus (Hrouzek běloploutvý)
- Rod: Barbus (Parma)
  - Druh: Barbus barbus (Parma obecná)
- Rod: Alburnus (Ouklej)
  - Druh: Alburnus alburnus (Ouklej obecná)
- Rod: Alburnoides (Ouklejka)
  - Druh: Alburnoides bipunctatus (Ouklejka pruhovaná)

Pseudorasbora parva

© www.carpathianbasinspecies.eu – Ákos Harka

Pseudorasbora parva

šupiny mají na zadním okraji
poloměsičitou tmavou skvrnu

ústa svrchní,
vysunovatelná, velmi malá

dolní čelist mírně
delší než horní

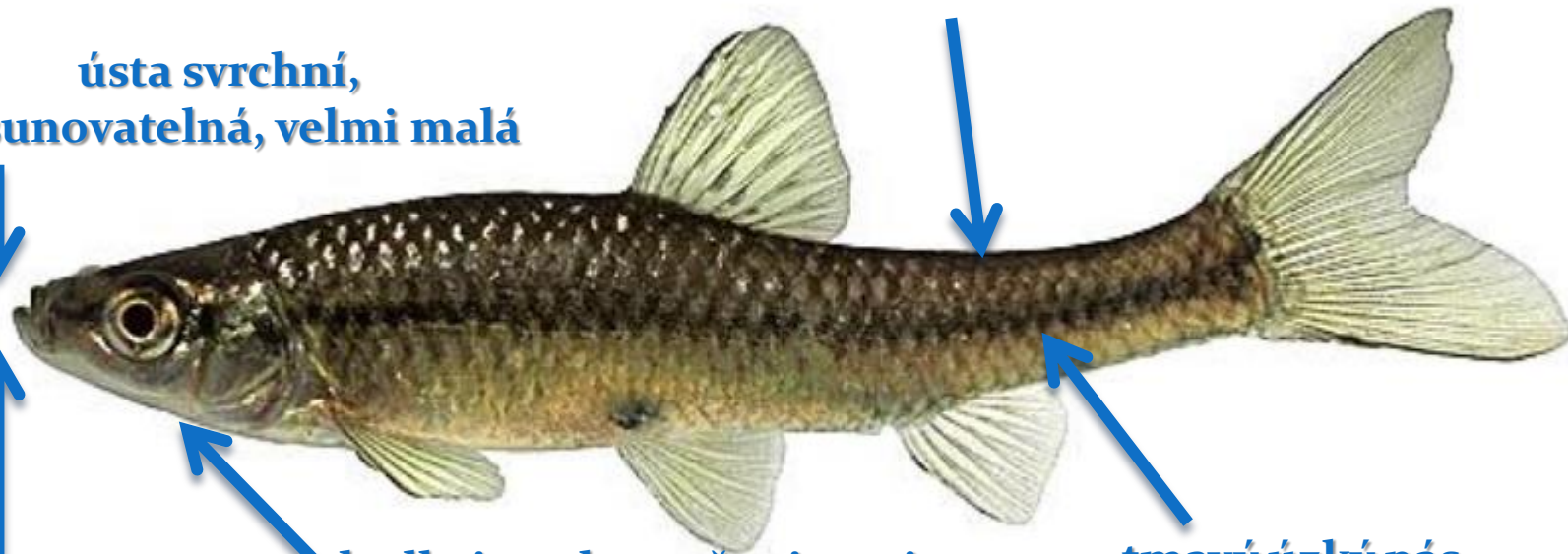
hrdlo je pokryto šupinami

tmavý úzký pás
(u starších ryb chybí)

požerákové zuby
jednořadé

Gobio gobio

© Chalupa Petr

Gobio gobio

vousky dosahují
k přednímu okraji oka

spodní ústa
s 1 párem vousů

hrdlo bez šupin
nebo jen úzká řada šupin

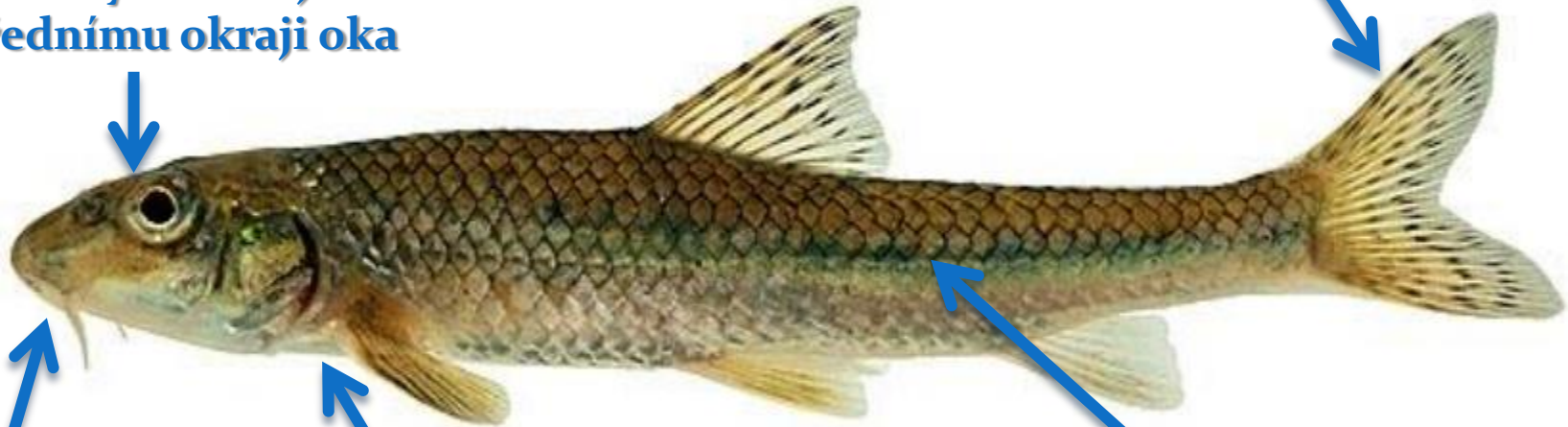
více než dvě nepravidelné řady
skvrn uložených rovnoběžně
s vykrojením ploutve

šest až dvanáct velkých
tmavých skvrn na bocích těla

požerákové zuby dvouřadé

Romanogobio kesslerii

© www.forum.sev-kr.org.ua

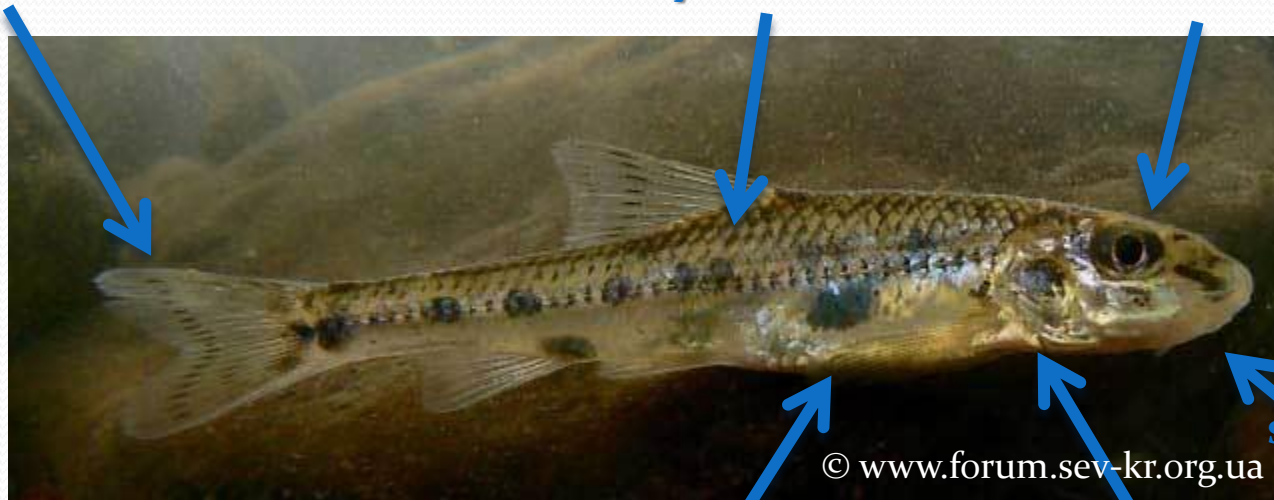
Romanogobio kesslerii

skvrny jsou seřazeny
v jedné až dvou řadách

výrazné černé skvrny
s modrým leskem

vousky dosahují
za zadní okraj oka

spodní ústa
s 1 párem vousů

velmi dlouhé prsní ploutve,
dosahující často k základně
břišních ploutví

hrdlo bez šupin

Romanogobio albipinnatus

© www.fishbase.org – Oleg Artaev

Romanogobio albipinnatus

tmavé skvrny na bocích těla,
poslední bývají protažené

vousky dosahují svislé čáry
spuštěné od zadního okraje oka

© www.chytej.cz

tmavé skvrny uspořádaný
do jednoho pruhu

hrdlo bez šupin

ústa spodní
s 1 párem vousů

Barbus barbus

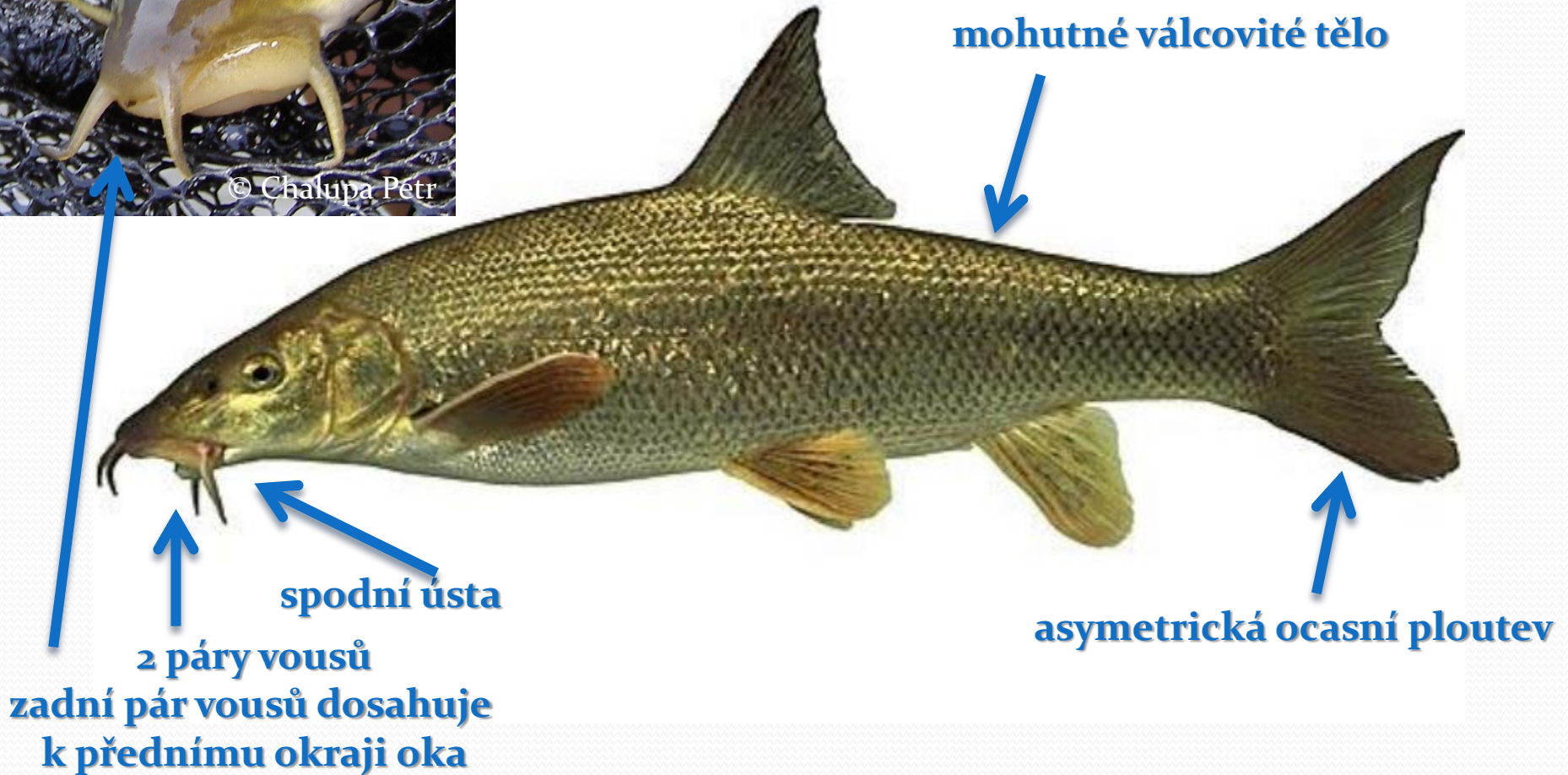

© Chalupa Petr

Barbus barbus

© Chalupa Petr

Alburnus alburnus

© Ondřej Klíma

Alburnus alburnus

Alburnoides bipunctatus

© Ondřej Klíma

Alburnoides bipunctatus

dvouřadé požerákové zuby

lehce opadavé šupiny

protáhlé, bočně stlačené tělo

**koncová ústa,
rypec mírně přesahuje
dolní čelist**

postranní čára

výrazně vyhnutá k břichu

smyslové kanálky jsou

lemovány černými skvrnami vytvářející

dvojitý přerušovaný tmavý pruh

vytvořen kýl bez šupin

Alburnus x Alburnoides

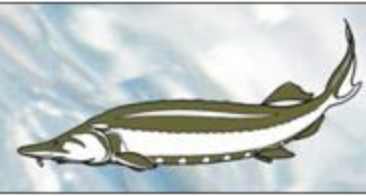

Alburnus alburnus

Alburnoides bipunctatus

© Ondřej Klíma

Systematické členění

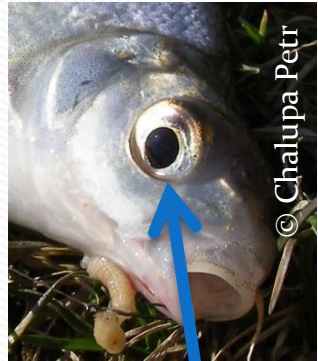

- Rod: Blicca (Cejnek)
  - Druh: Blicca bjoerkna (Cejnek malý)
- Rod: Abramis (Cejn)
  - Druh: Abramis brama (Cejn velký)
  - Druh: Abramis sapa (Cejn perleťový)
  - Druh: Abramis ballerus (Cejn siný)
- Rod: Vimba (Podoustev)
  - Druh: Vimba vimba (Podoustev říční)
- Rod: Pelecus (Ostrucha)
  - Druh: Pelecus cultratus (Ostrucha křivočará)
- Rod: Rhodeus (Hořavka)
  - Druh: Rhodeus amarus (Hořavka duhová)

Blicca bjoerkna

Blicca bjoerkna

© Chalupa Petr

velké oči

spodní ústa

silně zploštělé vysoké tělo

vytvořen kýl bez šupin

požerákové zuby dvouřadé

Abramis brama

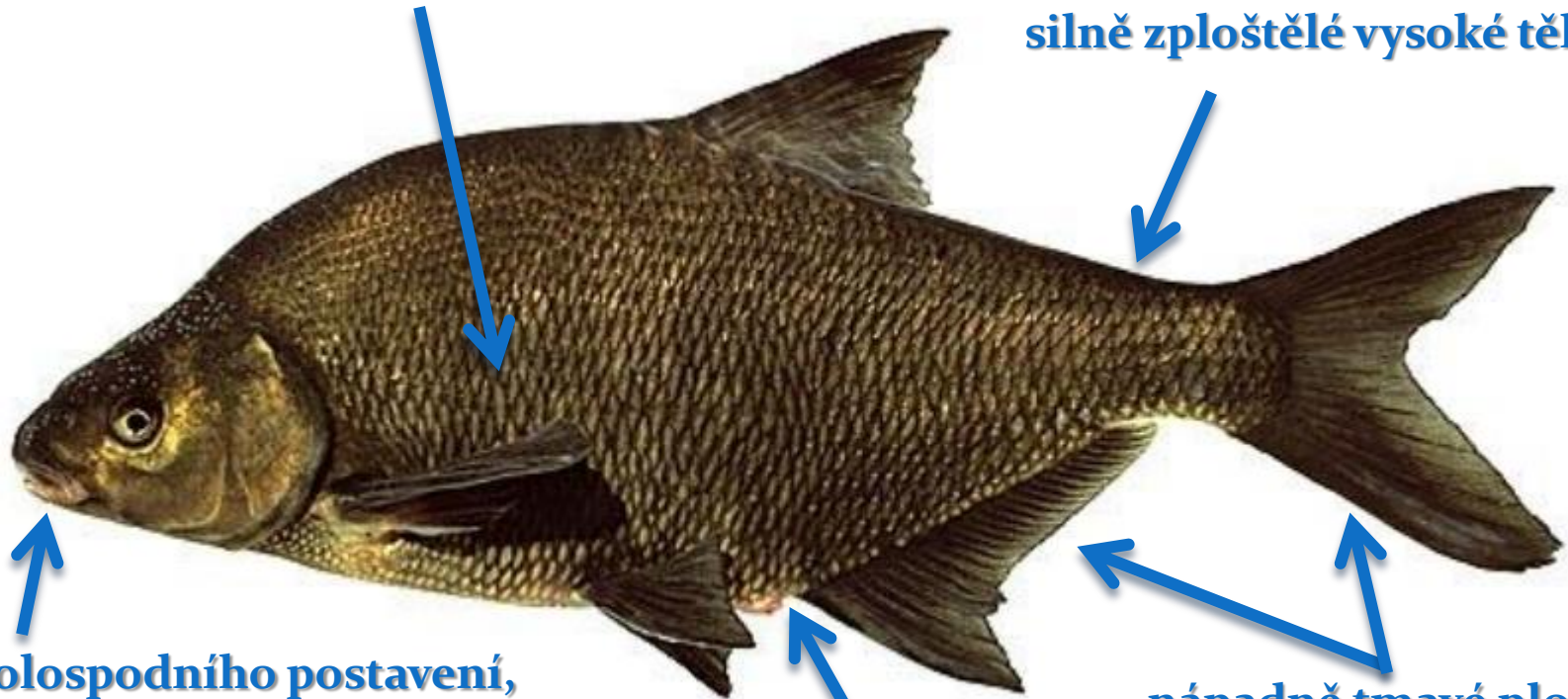
© Ondřej Klíma

Abramis brama

v postranní čáře 50 – 60 šupin

silně zploštělé vysoké tělo

ústa polospodního postavení,
značně vysunovatelná

vytvořen kýl bez šupin

nápadně tmavé ploutve

požerákové zuby jednořadé

Blicca bjoerkna x Abramis brama

Blicca bjoerkna

Abramis brama

Abramis sapa

© www.hlasek.com – lubomír hlásek

Abramis sapa

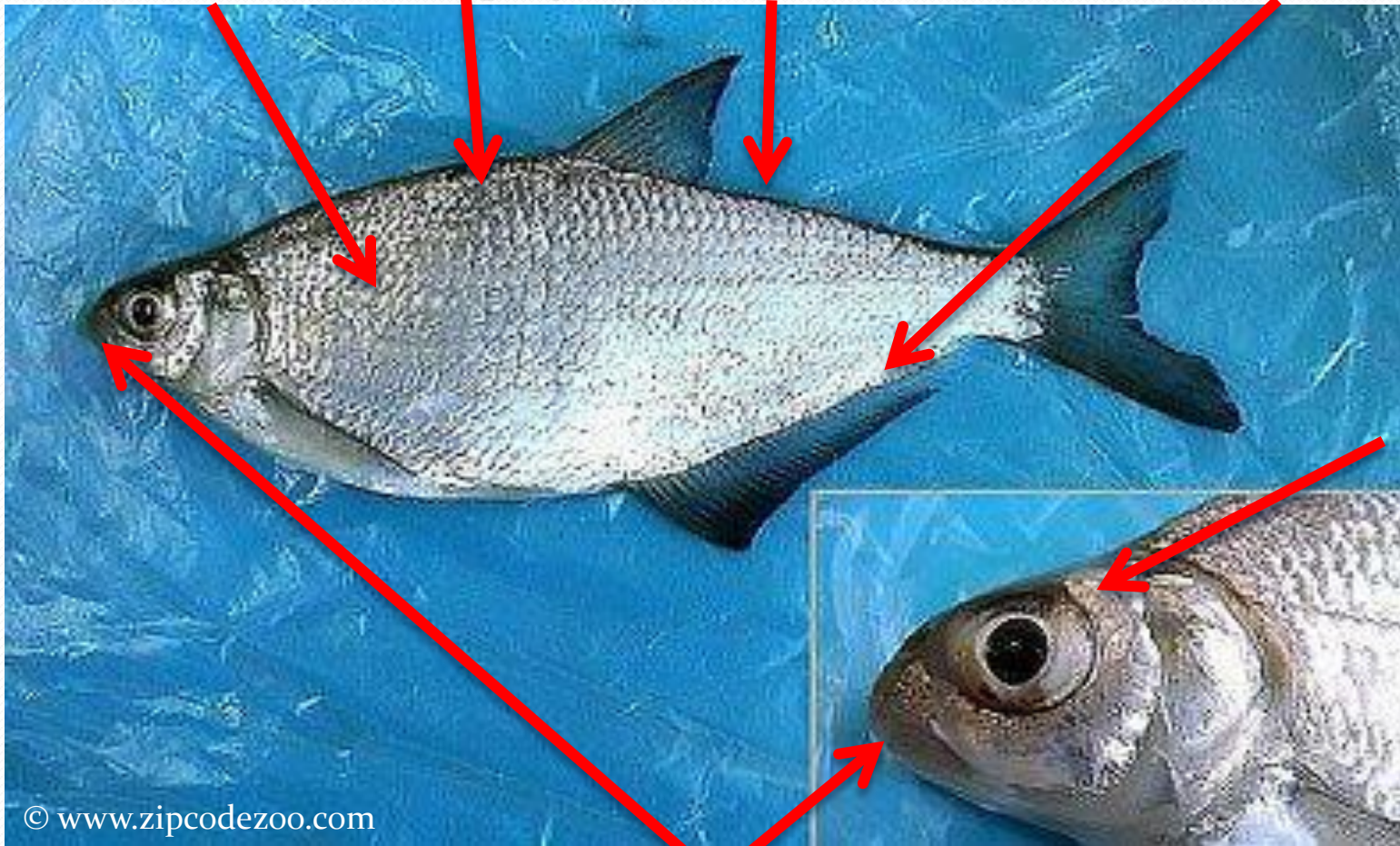

v postranní čáře
47 – 55 šupin

lehce opadavé
šupiny

silně zploštělé
vysoké tělo

velmi dlouhá řitní
ploutev – konkávní tvar

velké oči

© www.zipcodezoo.com

ústa polospodního postavení
požerákové zuby jednořadé

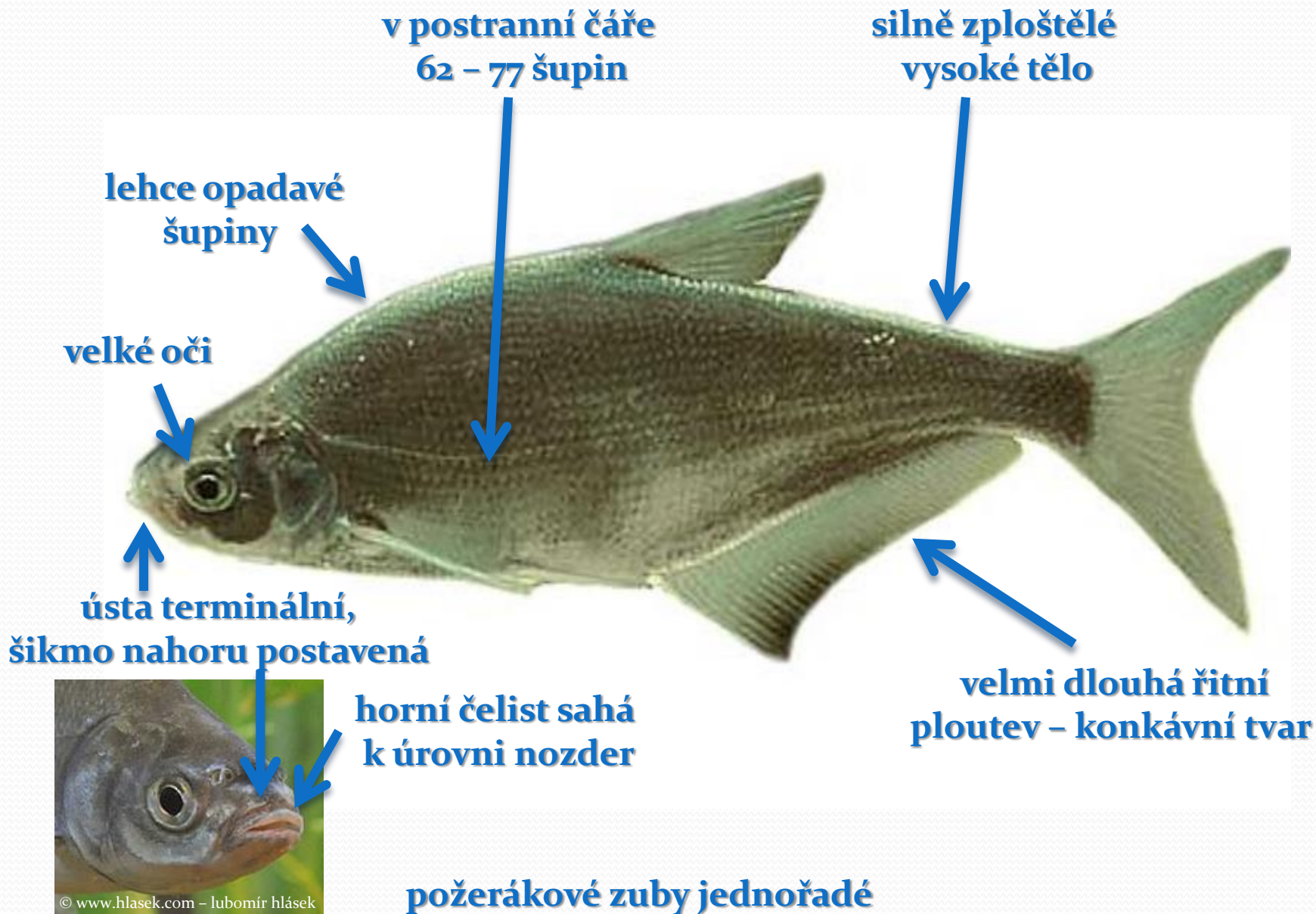
hlava krátká, vysoká, s krátkým
tupým, vysokým a širokým rypcem

Abramis ballerus

© www.hlasek.com – lubomír hlásek

Abramis ballerus

Vimba vimba

© Ondřej Klíma

Vimba vimba

ústa
spodní, půlměsíčitá

kýl krytý šupinami

rty úzké,
masité

© www.orso.cz

požerákové zuby jednořadé

dlouhá řitní ploutev

Chondrostoma x Vimba

© www.mrk.cz

Chondrostoma nasus

© www.fotozona.cz – tomáš hrubý

Vimba vimba

© prof. Petr Spurný

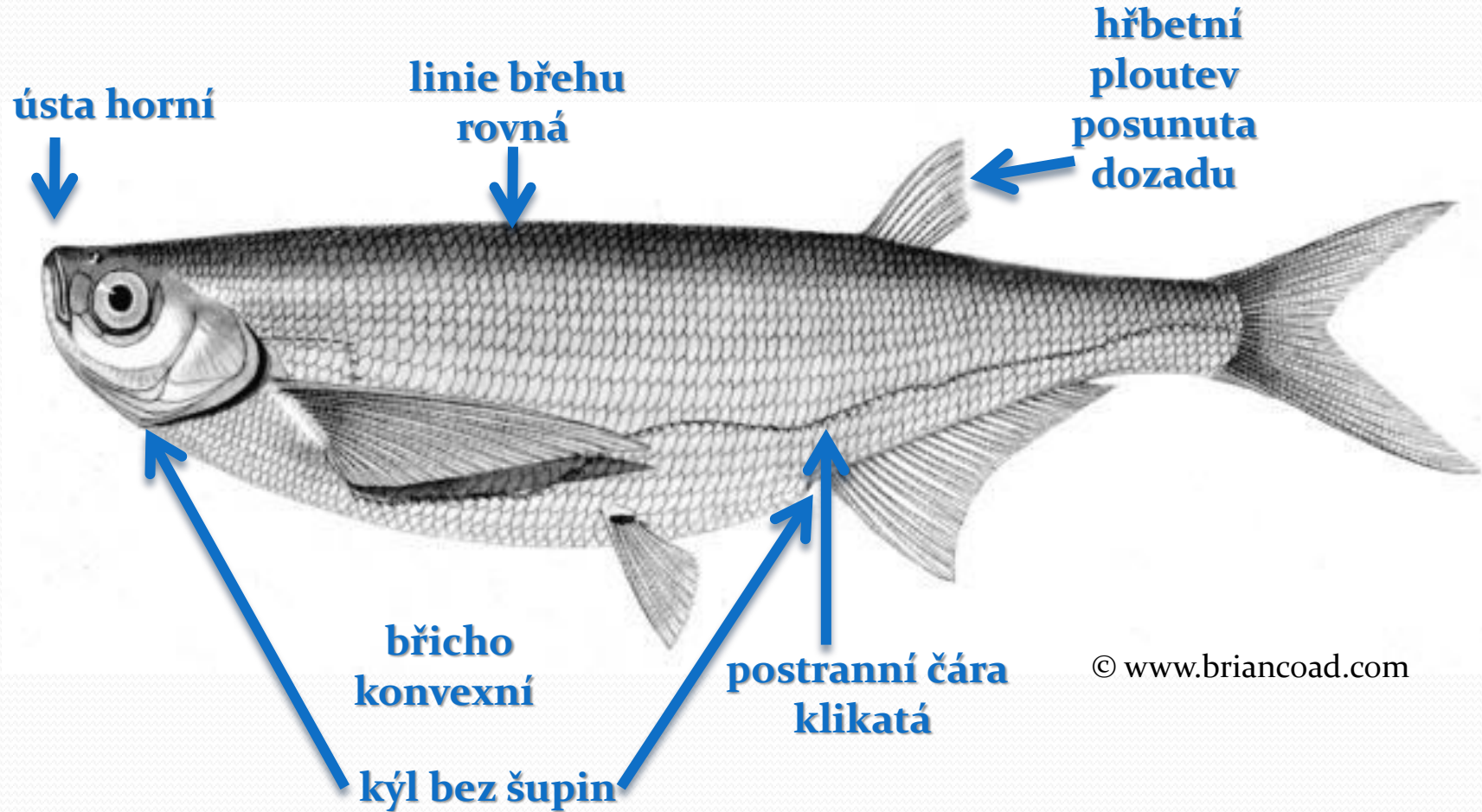

© Ondřej Klíma

Pelecus cultratus

Pelecus cultratus

Rhodeus amarus

© prof. Petr Spurný

© www.hlasek.com – lubomír hlásek

Rhodeus amarus

kanálky
postranní čáry
jen na několika
prvních
šupinách za
hlavou

přerušovaný
tmavý pruh

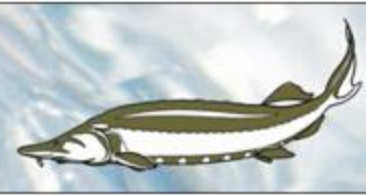
ústa
polospodní,
spodní čelist
půlměsíčitá

modravý pruh

požerákové zuby jednořadé

Systematické členění

- Rod: *Carassius* (Karas)
  - Druh: *Carassius carassius* (Karas obecný)
  - Druh: *Carassius auratus* (Karas stříbřitý)
- Rod: *Cyprinus* (Kapr)
  - Druh: *Cyprinus carpio* (Kapr obecný)
- Rod: *Aristichthys* (Tolstolobec)
  - Druh: *Aristichthys nobilis* (Tolstolobec pestrý)
- Rod: *Hypophthalmichthys* (Tolstolobik)
  - Druh: *Hypophthalmichthys molitrix* (Tolstolobik bílý)

Carassius carassius

© prof. Petr Spurný

Carassius carassius

počet žaberních tyčinek

22 - 33

boky šedozelené

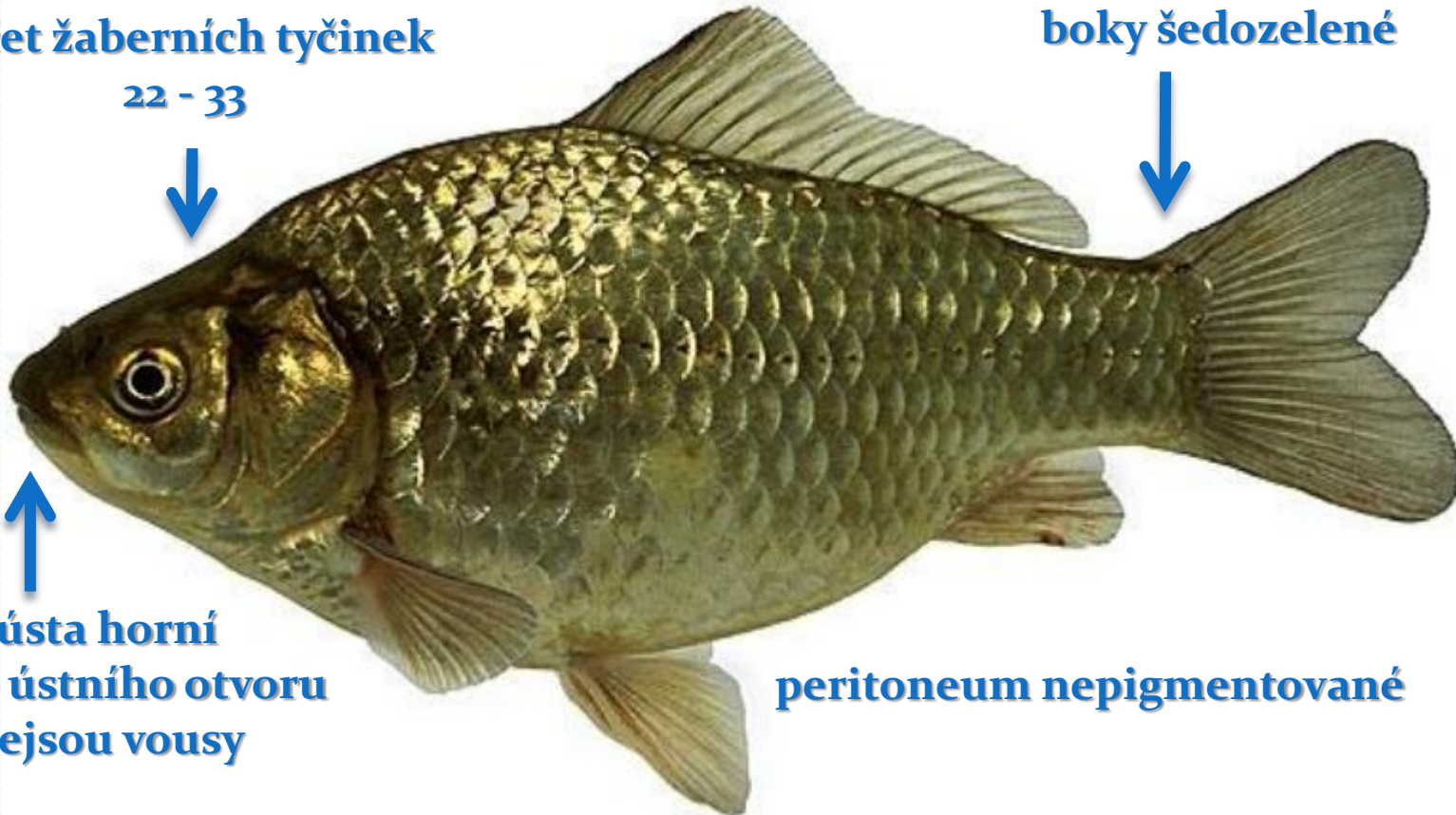

ústa horní

okolo ústního otvoru
nejsou vousy

peritoneum nepigmentované

požerákové zuby jednořadé

Carassius auratus

prof. Petr Spurný

Carassius auratus

počet žaberních tyčinek

39 - 50

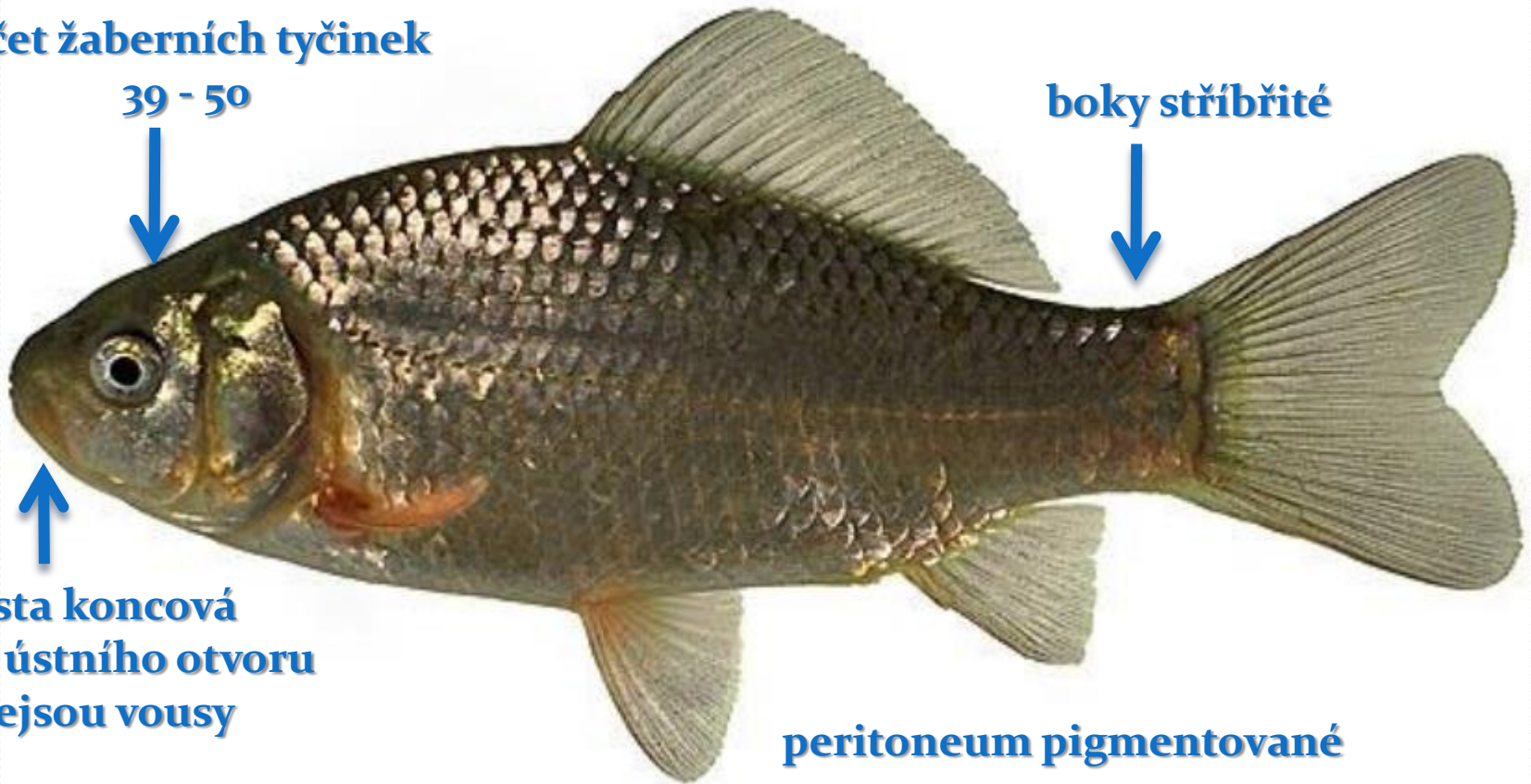
boky stříbřité

ústa koncová
okolo ústního otvoru
nejsou vousy

peritoneum pigmentované

požerákové zuby jednořadé

Carassius carassius x auratus

Carassius carassius

Carassius auratus

Cyprinus carpio

© www.worldrecordcarp.com

Cyprinus carpio

první tvrdý paprsek pilovitý

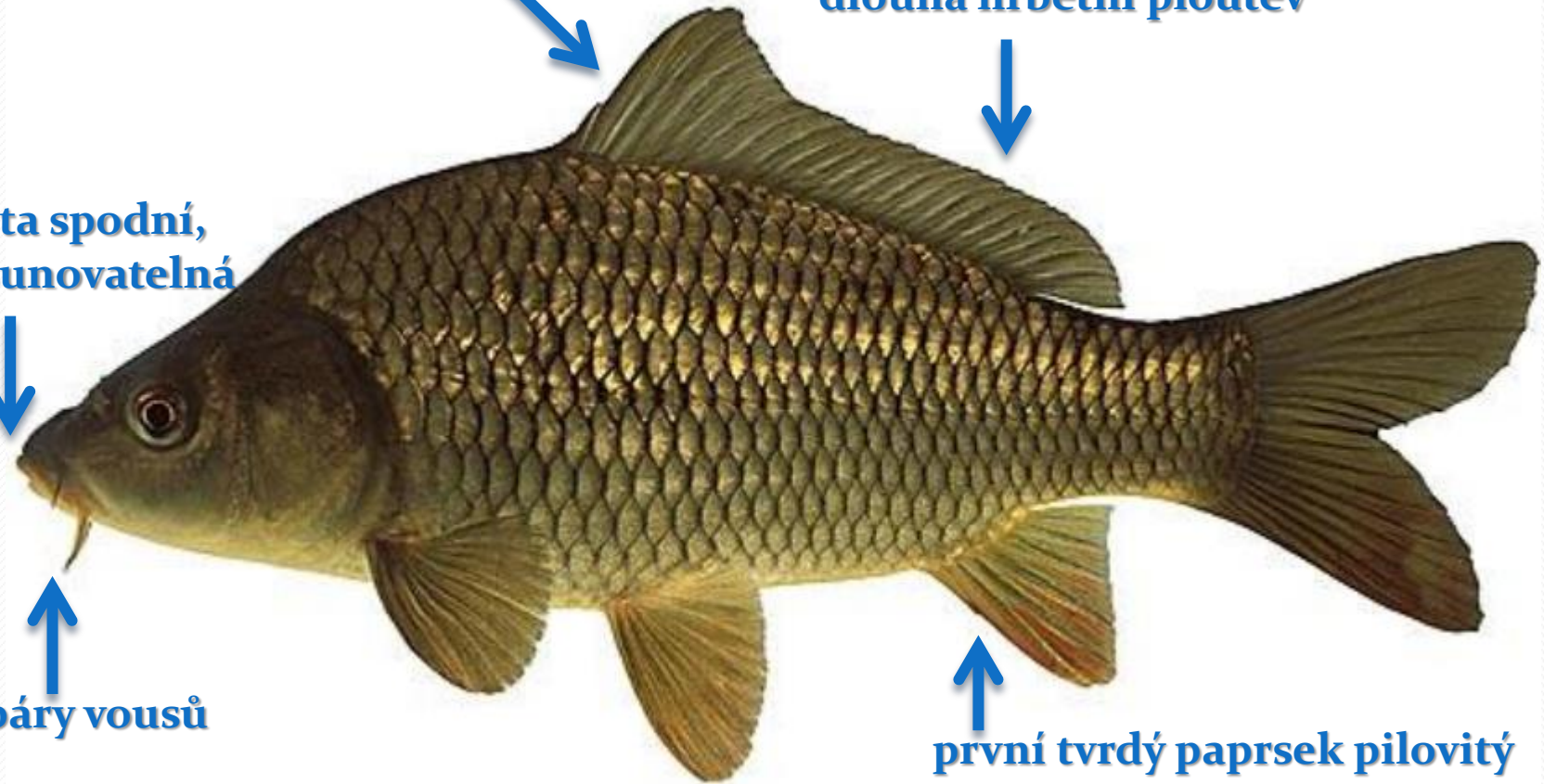
dlouhá hřbetní ploutev

ústa spodní,
vysunovatelná

2 páry vousů

první tvrdý paprsek pilovitý

požerákové zuby trojřadé

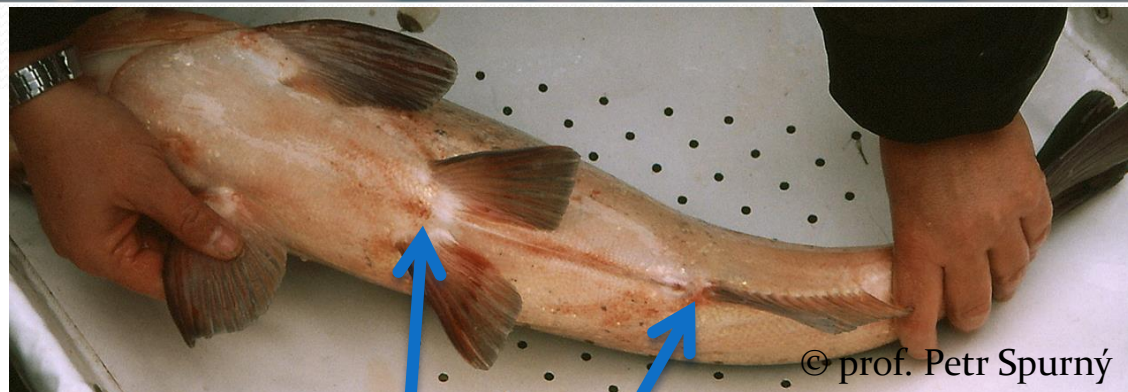

Aristichthys nobilis

© prof. Petr Spurný

Aristichthys nobilis

© prof. Petr Spurný

velká hlava

ústa horní

oči položeny nížeji

prsni ploutve ostře zakončené,
přesahující základnu ploutví břišních

kýl za základnou
břišních ploutví

požerákové zuby jednořadé

Hypophthalmichthys molitrix

© prof. Petr Spurný

Hypophthalmichthys molitrix

© prof. Petr Spurný

velká hlava

ústa horní

oči položeny nížeji

požerákové zuby jednořadé

prsni ploutve přesahující základnu ploutví břišních

kýl od hrdla až po řitní otvor

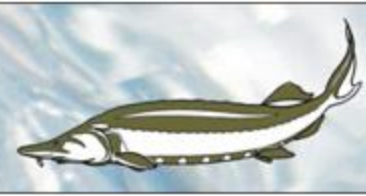

Nové systematické členění

- Čeleď: Balitoridae (Mřenkovití)
  - Rod: Barbatula (Mřenka)
    - Druh: Barbatula barbatula (Mřenka mramorovaná)

- Čeleď: Cobitidae (Sekavcovití)
  - Rod: Cobitis (Sekavec)
    - Druh: Cobitis elongatoides (Sekavec podunajský)

  - Rod: Sabanejewia (Sekavčík)
    - Druh: Sabanejewia balcanica (Sekavčík horský)

  - Rod: Misgurnus (Piskoř)
    - Druh: Misgurnus fossilis (Piskoř pruhovaný)

Původní systematické členění

- Čeleď: Cobitidae (Sekavcovití)
  - Rod: Noemacheilus (Mřenka)
    - Druh: Noemacheilus barbatulus (Mřenka mramorovaná)
  - Rod: Cobitis (Sekavec)
    - Druh: Cobitis elongatoides (Sekavec podunajský)
  - Rod: Sabanejewia (Sekavčík)
    - Druh: Sabanejewia balcanica (Sekavčík horský)
  - Rod: Misgurnus (Piskoř)
    - Druh: Misgurnus fossilis (Piskoř pruhovaný)

Barbatula barbatula

© Ondřej Klíma

© prof. Petr Spurný

Barbatula barbatula

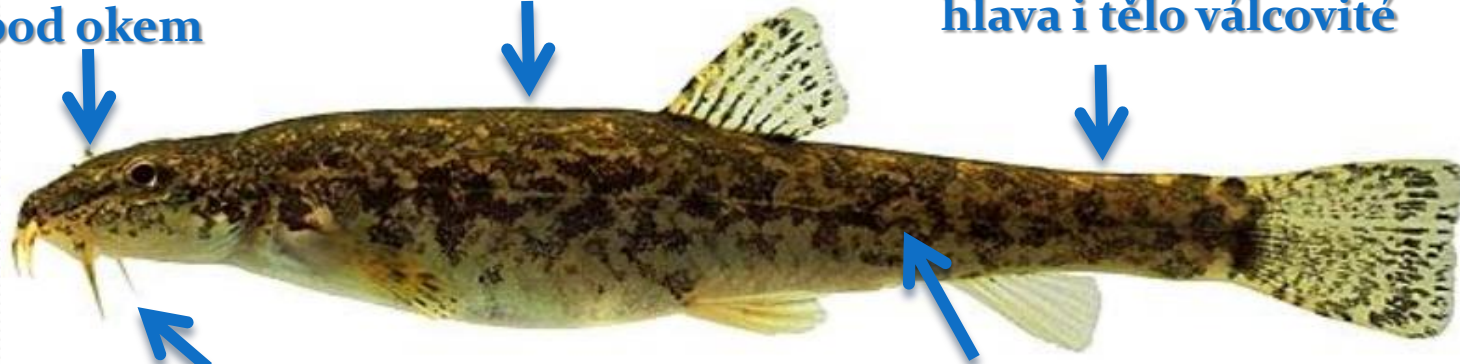
chybí pohyblivý trn
pod okem

tmavé mramorování

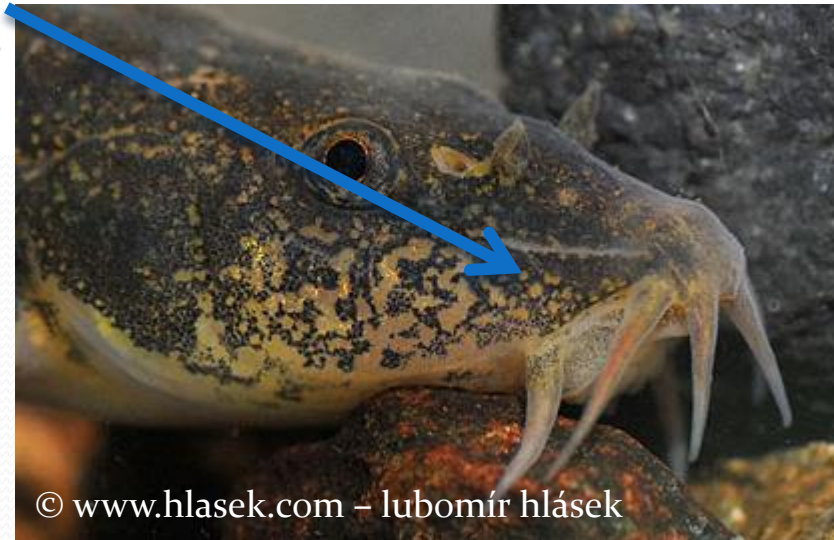
hlava i tělo válcovité

2 vousky - v koutcích úst
4 vousky - na horním pysku

šupiny jen na boku těla

Cobitis elongatoides

© Ondřej Klíma

Cobitis elongatoides

© www.hlasek.com – josef hlásek

1 tmavá skvrna

**zploštělá hlava,
pod okem vztyčitelný trn**

© www.hlasek.com – lubomír hlásek

**zadní pár vousků sahá ke
svislé čáře předního okraje oka**

**ústa spodní
se 6 vousky**

Sabanejewia balcanica

© Ondřej Klíma

Sabanejewia balcanica

tmavá skvrna ve tvaru dvojitého půlměsíce

© www.nachytano.cz

ústa spodní
se 6 vousky

zadní pár vousků
sahá k zadnímu okraji oka

silný podoční trn

© www.hlasek.com - lubomír hlásek

Misgurnus fossilis

© www.oerred.dk

Misgurnus fossilis

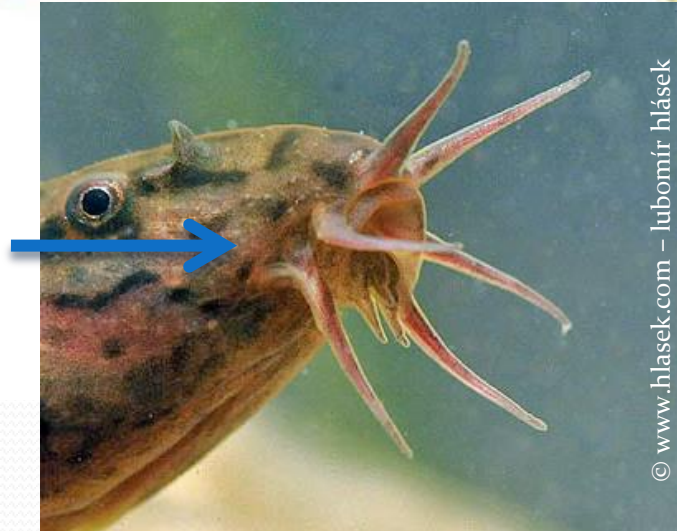
pod okem
není vztyčitelný trn

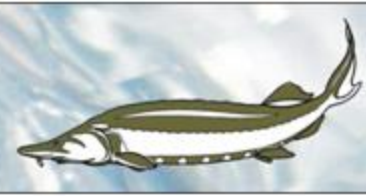
pruhovaná kresba těla

ústa spodní
se 10 vousky

Nové systematické členění

- Řád: Siluriformes (Sumci)
  - Čeleď: Siluridae (Sumcovití)
    - Rod: Silurus (Sumec)
      - Druh: Silurus glanis (Sumec velký)
  - Čeleď: Ictaluridae (Sumečkovití)
    - Rod: Ameiurus (Sumeček)
      - Druh: Ameiurus nebulosus (Sumeček americký)
- Čeleď: Clariidae (Sumčíkovití)
  - Rod: Clarias (Sumčík)
    - Druh: Clarias gariepinus (Sumčík africký)

Původní systematické členění

- Podřád: Siluroidei (Sumcovci)
  - Čeleď: Siluridae (Sumcovití)
    - Rod: Silurus (Sumec)
      - Druh: *Silurus glanis* (Sumec velký)
  - Čeleď: Ictaluridae (Sumečkovití)
    - Rod: *Ictalurus* (Sumeček)
      - Druh: *Ictalurus nebulosus* (Sumeček americký)

Silurus glanis

Silurus glanis

hřbetní ploutev malá

malé oči

tělo bez šupin

horní čelist bezzubá – 1 pár vousů
dolní čelist ozubená – 2 páry vousů

dlouhá řitní ploutev

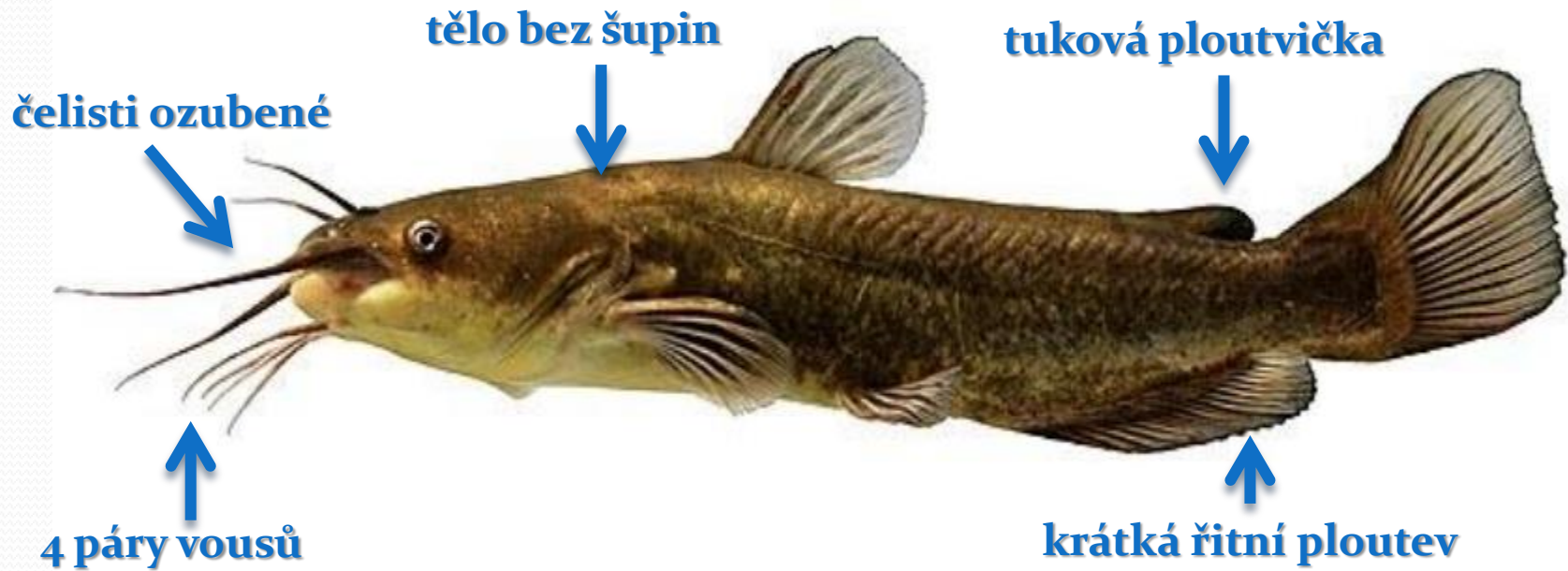

Ameiurus nebulosus

© www.hlasek.com – lubomír hlásek

Ameiurus nebulosus

čelisti ozubené

tělo bez šupin

tuková ploutvička

4 páry vousů

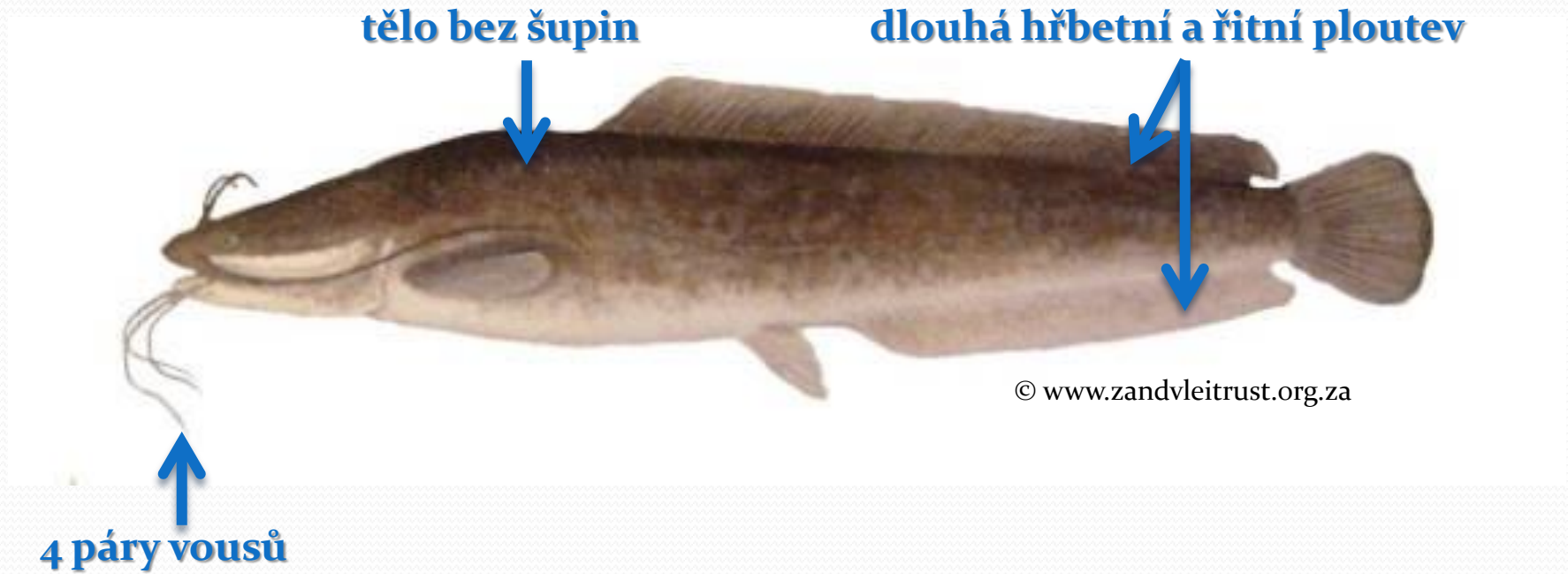
krátká řitní ploutev

Clarias gariepinus

© www.zipcodezoo.com

Clarias gariepinus

Seznam použitých zdrojů

- www.trax.de
- www.nimfea.hu
- www.natur-lexikon.com
- www.terra.hu
- www.carpathianbasinspecies.eu
- www.forum.sev-kr.org.ua
- www.fishbase.org – Oleg Artaev
- www.chytej.cz
- www.hlasek.com – Lubomír Hlásek
- www.hlasek.com – Josef Hlásek
- www.zipcodezoo.com
- www.orso.cz
- www.mrk.cz
- www.fotozona.cz – Tomáš Hrubý
- www.akvapedia.cz – Juhász Lajos
- www.briancoad.com
- www.worldrecordcarp.com
- www.nachytano.cz
- www.oerred.dk
- www.sladkovodnigiganti.cz
- www.zipcodezoo.com
- www.zandvleitrust.org.za